

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Тесленко Марії Юріївни

на тему: «Клінічні особливості гострих кишкових інфекцій у дітей та
обґрунтування їх профілактики»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 “Охорона
здоров’я”
за спеціальністю 228 “Педіатрія”

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачем *Тесленко Марією Юріївною* повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури НУОЗ України імені П. Л. Шупика, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

Аспірантка Тесленко Марія Юріївна здобула глибинних знань зі спеціальності, оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, набула універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобула мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (*англійською*) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспірантки *Тесленко Марії Юріївни* був затверджений рішенням вченого ради НУОЗ України імені П. Л. Шупика 15 листопада 2017 року (протокол № 9). Науковий керівник – *Чернишова Людмила Іванівна, професор кафедри дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології НУОЗУ імені П.Л.Шупика, доктор медичних наук, професор*. Термін виконання роботи: 2017-2021 роки.

Всі розділи індивідуального плану наукової роботи аспірантки *Тесленко Марії Юріївни* виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Дослідження (клінічні, лабораторні) проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів дослідження.

3. Актуальність дисертації.

Актуальність теми полягає в невизначеності сучасної етіологічної структури гострих кишкових інфекцій (ГКІ) та важкому перебігу захворювання, особливо у дітей перших 5 років життя. Основним етіологічним агентом ГКІ є ротавірус, а решта збудників цього захворювання залишаються невизначеними, що утруднює оптимальний вибір терапії та розробку ефективної профілактики. На сьогодні недостатньо з'ясовані особливості клінічного перебігу гострих діарей в залежності від виду збудника, залежність тяжкості перебігу ГКІ від генотипового спектру ротавіруса у дітей перших 5 років життя. Існує нагальна необхідність обґрунтування введення обов'язкової вакцинації проти ротавірусу в Національний календар щеплень в Україні для ефективної профілактики цієї інфекції та створення наукового підґрунтя для розробки вакцин проти інших збудників ГКІ. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Аспірантка *Тесленко Марія Юріївна* була співвиконавцем НДР кафедри «Удосконалення підходів імунопрофілактики інфекційних хвороб у дітей з первинними та вторинними імунодефіцитами» (№ держреєстрації: 0118U001137); термін виконання 2014-2021 рр., керівник НДР – завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології, професор, д.м.н. А.П. Волоха) та її власне дослідження стало фрагментом даної науково-дослідної роботи.

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Аспірантою *Тесленко Марією Юріївною* вперше визначена сучасна етіологічна структура захворювання на регіональному рівні. Виявлено залежність між важкістю перебігу та збудником гострої кишкової інфекції у дітей до 5 років. Вперше вивчені особливості перебігу ротавірусної інфекції в дитячому віці в залежності відгенотипу збудника.

Вперше визначена частота виникнення тяжких форм ГКІ, спричинених іншими збудниками, такими як, норовірус, аденоівірус і кампілобактер та оцінені сучасні фактори ризику розвитку гострих діарей у дітей до 5 років.

Визначені актуальні на сьогодні найпоширеніші генотипи ротавірусу, що призводять до тяжкого перебігу захворювання та встановлено, що саме ці генотипи входять у сучасні вакцини.

Вперше проведена оцінка впливу засобів ад'юvantної терапії на перебіг ГКІ з підтвердженням клінічної ефективності лактобактерій LGG і лікувальних дріжджів *S. Boulardii* та отримані нові дані щодо відсутності позитивної дії рацекадотрилу на тривалість діареї та термін госпіталізації хворих.

Обґрунтована доцільність включення вакцинації проти ротавірусної інфекції в Національний календар щеплень та визначені пріоритетні напрямки щодо розробки вакцинації від інших збудників ГКІ у дітей.

6. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Отримані автором дані є корисними для удосконалення медичної допомоги дітям з ГКІ. На підставі отриманих результатів дослідження, надані сучасні дані щодо регіональної етіологічної структури ГКІ у дітей перших 5 років життя, особливостей їх клінічного перебігу в залежності від виду збудника та його генотипу, що є важливим для лікарів першого контакту (педіатрів, лікарів загальної практики – сімейної медицини) та дитячих інфекціоністів. Вперше проаналізована ефективність застосування засобів симптоматичної терапії при ГКІ різної етіології у дітей до 5 років та надані відповідні рекомендації. Автором обґрунтована необхідність та рекомендоване включення в Національний календар щеплень, як обов'язкової, вакцинації проти ротавірусу.

Результати роботи використовуються в навчальному процесі кафедри дитячих інфекційних захворювань та дитячої імунології НУОЗУ імені П.Л. Шупика та в практичній медицині: інфекційно-боксоване відділення КНП «Київська міська дитяча клінічна лікарня №1», приватних клініках Києва та Київської області (2 акти впровадження: ММ «Добробут», м. Київ, клініка «Аміда» м. Вишгород, Київська область).

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Аспірантка *Тесленко Марія Юріївна* особисто провела дослідження. Було обстежено 1100 осіб, використано даних 1100 медичних карт стаціонарних хворих та інших форм медичної статистики, проведено 1395 досліджень, опубліковано 5 статей у наукових фахових виданнях.

При аналізі отриманих результатів аспіранткою *Тесленко Марією Юріївною* було застосовано засоби програмного забезпечення STATA 12 та Statistica 10. Достовірність даних підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних.

8. Апробація результатів дисертації.

Матеріали дисертації оприлюднено у виступах: науково-практична конференція молодих вчених НМАПО імені П.Л. Шупика «Науково-практична діяльність молодих вчених медиків: досягнення і перспективи розвитку» (м.Київ, Україна, 2016), European Academy of Paediatrics Congress and Master Course (м. Любляна, Словенія, 2017), науково-практична конференція молодих вчених НМАПО імені П.Л. Шупика науково-практичної конференції з міжнародною

участю «EUROPEAN BIOMEDICAL YOUNG SCIENTIST CONFERENCE NMAPE» (до 100-річчя заснування Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України) (м. Київ, 2018), науково-практична конференція з міжнародною участю «Питання імунології в педіатрії» (Київ, 2018), European Academy of Paediatrics Congress and Master Course (м. Порто, Португалія, 2019), науково-практична конференція з міжнародною участю «Інфекції та імунітет» (м. Київ, 2019), науково – практична конференція з міжнародною участю «Young science 2.0»; (м. Київ, 2020), науково-практична конференція з міжнародною участю «Інфекції та імунітет» (м. Київ, 2020).

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Список додається.

Основні наукові результати висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 10 наукових праць, з них 5 статей, з яких 2 - одноосібно (*4 – у фахових наукових виданнях України, 1 – у науковому іноземному виданні у країнах ЄС/ОЕСР*) та 5 тез доповідей, з яких 2-у *наукометричних виданнях країн ЄС* у виданнях, що індексується базою SCOPUS – Q1. Провідний внесок за обсягом у матеріали публікацій належить дисертантці. Аспірантка Тесленко Марія Юріївна брала участь у статистичній обробці та аналізі одержаних результатів, а також підготовці матеріалів до друку.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Автором особисто була сформульована мета роботи, поставлені основні завдання та підібрані методи дослідження, які необхідні для виконання поставлених задач. Зібрана та проаналізована сучасна наукова література за темою дисертації. Проведено у повному обсязі клінічні, серологічні та молекулярно-генетичні дослідження за темою дисертації, вивчено особливості клінічних проявів ГКІ залежно від виявленого збудника, тягар інфекції, етіологічна структура захворювання на визначеній території, оцінено вплив основних ад'ювантних методів лікування на перебіг захворювання, здійснено статистичну обробку отриманих результатів, проведено впровадження результатів досліджень в клінічну практику. Сумісно з науковим керівником сформульовано висновки та практичні рекомендації роботи.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 228 Педіатрія (14.01.10. Педіатрія).

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації на етапі планування роботи та повторної біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики

за результатами відкритого розгляду матеріалів дисертацій на засіданні Комісії з питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Аспіранткою *Тесленко Марією Юріївною* вчасно представлена всі матеріали в комісію з питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика з метою проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики (01.02.2021, протокол №3). За висновком встановлено повну відповідність діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи (23.10.2017, протокол №8).

12. Едність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням науково стилю викладення.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної добroчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації (протокол Експертної проблемної комісії за спеціальністю «Педіатрія» від 21.04.2021 року, протокол №3). Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспірантки *Тесленко Марії Юріївни*, всі інші цитовані наукові результати супроводжується посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей. Відповідність дисертації вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Аспіранткою *Тесленко Марією Юріївною* здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продуктування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. *Тесленко Марія Юріївна* оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару (26.05.21, протокол №1) встановлено, що результати виконаного наукового дослідження аспірантки вирішують важливе наукове завдання – на підставі вивчення сучасної етіологічної структура гострих кишкових інфекцій у дітей перших 5 років життя, виявлення в циркуляції тих генотипів ротавірусів, на попередження яких спрямовані зареєстровані в Україні вакцини, та дослідження клініко-соціального та економічного тягара ротавірусної інфекції

обґрутовано доцільність введення вакцинопрофілактики цього захворювання в Національний календар профілактичних щеплень, також визначено пріоритетність розробки вакцини проти норовірусної інфекції за отриманими даними щодо поширеності і важкості цієї інфекції; а дисертація аспірантки Тесленко Марії Юріївни на тему «Клінічні особливості гострих кишкових інфекцій у дітей в залежності від збудника та обґрунтування їх профілактики» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 228 “Педіатрія” (14.01.10. Педіатрія) повністю відповідає вимогам п. 10 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та “Вимогам до оформлення дисертації”, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

завідуюча кафедри
дитячих інфекційних хвороб
та дитячої імунології,
д.мед.н, професор

Волоха А.П.

Рецензент:

завідуюча кафедри
дитячих і підліткових захворювань,
заслужений лікар України,
д.мед.н, професор

Бекетова Г.В

Голова фахового семінару

завідуюча кафедри
педіатрії №2,
д.мед.н, професор,

Марушко Т.В.

Секретар фахового семінару:

к.мед.н, доцент кафедри дитячих
інфекційних хвороб та
дитячої імунології

Лапій Ф.І.